

U 15/2015 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om EU:s gemensamma förteckning över säkra ursprungsländer

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 9 september 2015 till Europaparlamentets och rådets förordning om EU:s gemensamma förteckning över säkra ursprungsländer samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 1 oktober 2015

Inrikesminister Petteri Orpo

Regeringsråd Annikki Vanamo-Alho

**EUROPEISKA KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH
RÅDETS FÖRORDNING OM EU:S GEMENSAMMA FÖRTECKNING ÖVER SÄKRA
URSPRUNGLÄNDER**

1 Bakgrund

Den 13 maj 2015 antog Europeiska kommissionen ett meddelande om en europeisk migrationsagenda (COM(2015 240 final). Som ett led i genomförandet av migrationsagendan antog kommissionen den 9 september 2015 ett till genomförandepaket, som ansluter sig till migrationsagendan och som innehåller flera förslag och meddelanden. Av de dokument som ingår i paketet är det förslaget till rådets förordning om EU:s gemensamma förteckning över säkra ursprungsländer (COM(2015) 452 final) som behandlas i denna skrivelse.

2 Huvudsakligt innehåll

Enligt kommissionens förslag till förordning ska det inom EU införas en gemensam förteckning över säkra ursprungsländer, vilken föreslås innehålla de sju tredjeländer som anges i bilagan till förslaget (COM(2015 452 final ANNEX). Genom förordningen föreslås det också en ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, det vill säga det så kallade ändrade asylförfarandedirektivet. Det föreslås att direktivet ändras så att man enligt artikel 36 (Begreppet säkert ursprungsland) och artikel 37 (Nationellt fastställande av tredjeländer som säkra ursprungsländer) inte bara ska beakta den nationella lagstiftningen utan även vad som har fastställts i fråga om säkra ursprungsländer utifrån den föreslagna förordningen.

De sju tredjeländer som nämns i bilagan till förslaget (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Makedonien, Montenegro, Serbien och Turkiet) ska anses vara säkra ursprungsländer vid behandlingen av asylansökningar, vilket innebär att ansökningar om internationellt skydd som görs av medborgare från dessa länder kan handläggas genom påskyndade förfaranden. Kommissionen motiverar säkerheten i dessa länder genom att stödja sig på bland annat lagstiftningen och förhållandena i länderna (såsom minoriteters ställning), medlemsländernas behandling av de asylansökningar som har lämnats in av medborgare från dessa länder samt rapporter och uppgifter från EU-byråerna, Förenta nationernas flyktingkommissariat (UNHCR) och andra viktiga internationella organisationer.

Medlemsländerna kan föra eller göra upp en nationell förteckning över säkra ursprungsländer. Förteckningen kan innehålla andra länder än EU:s förteckning. För närvarande är det bara vissa medlemsländer som har infört en förteckning över säkra ursprungsländer, och dessa skiljer sig dessutom från land till land.

Enligt kommissionens förslag ska ett tredjeland betraktas som säkert om det framgår att det i landet inte förekommer någon förföljelse, tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och inget hot på grund av urskillningslöst våld i situationer av väpnad konflikt. Även om ett land har upptagits i förteckningen över säkra ursprungsländer ska varje asylsökande som har lämnats in av en medborgare från landet ändå prövas individuellt. Om sökanden kan visa att landet inte är säkert för honom eller henne, ska definitionen av landet som ett säkert ursprungsland inte tillämpas i det fallet.

Kommissionen ska regelbundet följa situationen i de länder som har upptagits i förteckningen genom att stödja sig på bland annat Easo och UNHCR. Om situationen försämras i ett land kan kommissionen avföra landet från förteckningen genom en delegerad akt. Nya länder kan också upptas i förteckningen. I så fall ska ordinarie lagstiftningsförfarande följas.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Kommissionen föreslår att artikel 78.2 d i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska utgöra förordningens rättsliga grund. Enligt den ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder om ett gemensamt europeiskt asylsystem som omfattar gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla enhetlig asylstatus eller subsidiärt skydd.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden är korrekt.

Kommissionen anser att det övergripande målet för förslaget inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av enbart medlemsstaterna. De ändringar som föreslås i lagstiftningen går enligt kommissionen inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet.

Statsrådet anser att förslaget följer subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Förslagets förhållande till förpliktelserna i fråga om grundläggande och mänskliga rättigheter

Kommissionen anser att förslaget respekterar de rättigheter som anges i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, såsom rätten till asyl samt skydd vid avlägsnande, utvisning och utlämning. Kommissionen påpekar att det faktum att ett tredjeland har upptagits i förteckningen över säkra ursprungsländer inte innebär att man ska avstå från en individuell handläggning av ansökningar om internationellt skydd som lämnas in av medborgare från det landet.

5 Förslagets konsekvenser

Den föreslagna förordningen orsakar inga ändringar i Finlands nationella lagstiftning.

Förslaget beräknas inte ha några ekonomiska konsekvenser på vare sig nationell nivå eller EU-nivå.

6 Ålands behörighet

Enligt 27 § 26 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om utlänningslagstiftning.

7 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i Europeiska unionen

Behandlingen av kommissionens förslag till förordning om EU:s gemensamma förteckning över säkra ursprungsländer inleddes i Europaparlamentets Libe-utskott den 22 september 2015. Det har ännu inte förts någon politisk diskussion om ärendet i rådet.

Kommissionens förslag har behandlats i ett skriftligt förfarande i EU-sektion 6 (begränsad sammansättning) den 23 september 2015.

Ärendet har inte tidigare behandlats i riksdagen.

8 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att de tredjeländer som kommissionen föreslår (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Makedonien, Montenegro, Serbien och Turkiet) kan betraktas som säkra länder och godkännas för EU:s gemensamma förteckning över säkra ursprungsländer. Kommissionen har konstaterat att dessa länder har upptagits i förteckningen i egenskap av kandidatländer eller potentiella kandidatländer.

Förteckningen över säkra ursprungsländer ska underlätta beslutsfattandet, även om en påskynad beslutsprocess redan nu kan tillämpas i fråga om länderna på västra Balkan. Man bör på ett tillförlitligt sätt kontrollera och hålla sig uppdaterad om läget i vart och ett av de länder som är upptagna i förteckningen och se till att ansökningar om internationellt skydd får en individuell prövning och att sökanden har möjlighet att påvisa sitt behov av internationellt skydd.

I och med att den föreslagna förteckningen över säkra ursprungsländer ska ingå i en förordning av Europaparlamentet och rådet, krävs det ingen ändring av den nationella lagstiftningen för att förteckningen ska kunna tas i bruk i Finland.